



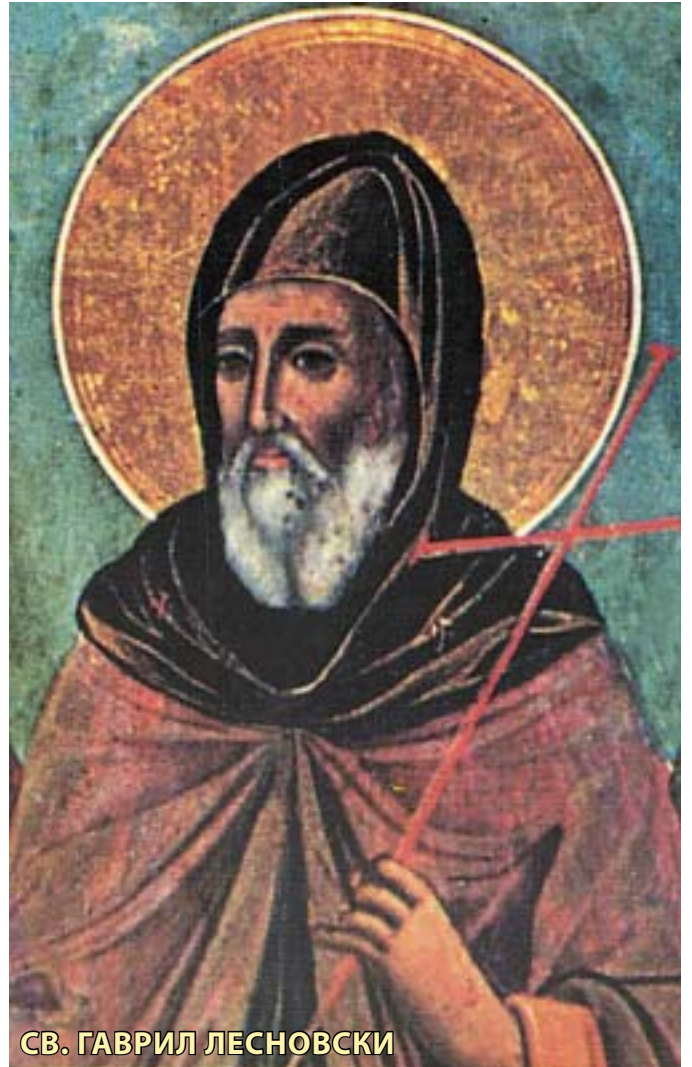
МАКЕДОНСКИОТ СВЕТИТЕЛ СВЕТИ ГАВРИЛ ЛЕСНОВСКИ

Пишува: аџика Живанка ФИЛИПОВСКА

Осаменичкиот молитвен живот како облик на богоугодност и пожртвуваност потекнува уште од најстарите времиња на христијанското учење. Таквиот живот имал огромно значење, не само во ширењето, туку и во зацврстувањето на христијанската вера. Познати светци - пустиножители од Македонија се: Св. Јоаким Осоговски, Св. Гаврил Лесновски и Св. Пророк Пчињски. Тие живееле како монаси - пустиножители, аскети или осаменици и прераснале во македонски светители - пустиножители или т.н. анахорети. Овие македонски светители се сподвижнувале во Североисточна Македонија, во XI и на почетокот на XII век. Оставиле длабоки траги во средновековната јужнословенска книжевност и во старата уметност во која особено значајно место заземаат нивните портрети во живописот.

На 28 јануари се прославува Преподобниот отец Св. Гаврил Лесновски. Роден е во Осичко Поле, кај Крива Паланка. Потекнува од благородничко и богато семејство. Татко му бил блиску до царски советник. Долго време неговите родители немале деца. Поради тоа, солзи лее-

На 28
јануари
се
прославува
Преподобниот
отец Св. Гаврил
Лесновски. Роден
е во Осичко Поле,
кај Крива Паланка.
Потекнува од
благородничко и
богато семејство.
Татко му бил
блиску до царски
советник. Долго
време неговите
родители немале
деца. Поради тоа
солзи лееа и го
молеле Бога да им
даде пород. Господ
им ја исполнил
молбата и им се
родил син, кој
на крштевањето
го добил името
Гаврил.



СВ. ГАВРИЛ ЛЕСНОВСКИ

МОШТИТЕ НА ПУ КАКО ЛИЛЈАН БЛАГО

ле и го молеле Бога да им даде пород. Господ им ја исполнил молбата и им се родил син кој на крштевањето го добил името Гаврил. Родителите го дале да се школува кај најдобрите учители во тоа време. Уште од мал тој ја изучувал христијанската книжевност и тоа на повеќе јазици. Најчесто го читал Светото

Писмо. Кога пораснал родителите му одбрале девојка од висок род, но тој не сакал да се оддаде на световен и на брачен живот. Сакал да се посвети на Бога. На денот на свадбата починала неговата невеста. Тогаш Гаврил ги замолил родителите да го пуштат да го продолжи патот кој тој го избрал уште од детство-

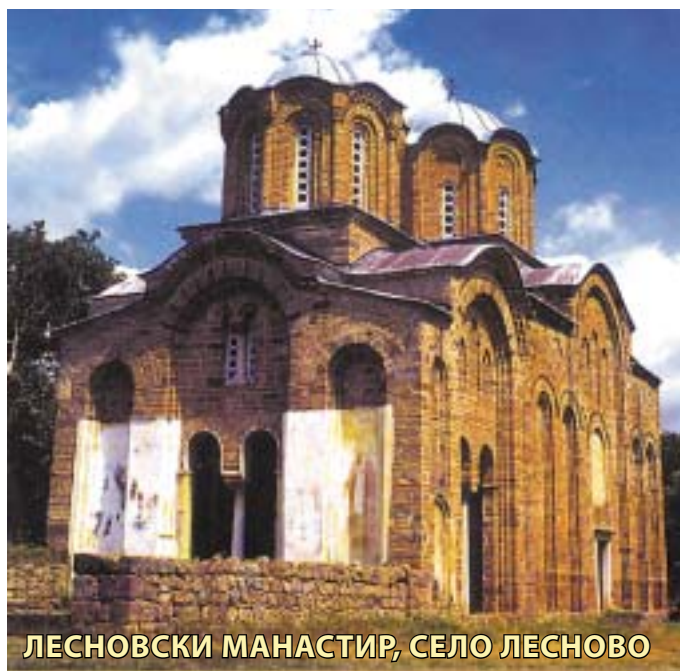
то, а тоа е да му служи на Бога. Тргнал на пат. Кога одморал, на сон му се јавил Ангел Господов кој му рекол: "Стани и оди на Осичкото Поле, на местото кое ќе ти го покажам и таму изгради храм Рождество на Пресвета Богородица".

Гаврил се вратил назад кај своите родители и дознавај-

ки за таквиот сон тие му дале доволно богатство и тој го подигнал храмот на кажаното место и го украсил. Потоа заминал за Лесновскиот манастир каде се замонашил. Игуменот на овој манастир го ставил Гаврил на разни искушенија, кои тој достоинствено ги поднел. Потоа, по молба на Гаврил, игуменот му дозволил да се оддаде на деноноќна молитва и богоугодност, да замине во еден скит близу манастирот, во долината кон Злетово. Таму доаѓале многу луѓе да бараат помош од него и тој ги излекувал од разни болести. Но, по извесно време, плашејќи се од човечката слава, Гаврил го напуштил овој скит и заминал во една мала шума во близина на местото Луково. Но, и за оваа локација се дознало. Поради тоа, Гаврил ја напуштил, заминал во далечна и непроодна гора на планината наречена Обли Врв. Таму, во една мала пештера, се оддал на деноноќна молитва и телесно измачување. На овој врв поминал околу триесет години и овде се упокоил. Но, браќата од манастирот не можеле да го пронајдат неговото тело кое се наоѓало во малата пештера на планината Обли Врв. Тие мислеле дека се отселил во некоја далечна земја.

По долго време Свети Гаврил му се јавил во градот Средец (Софија) на монахот по име Јосиф, кој по потекло бил Русин. Му се јавил три пати и му рекол: "Слушни и оди на планината Обли Врв, таму ќе ми ги најдеш мош-

тово. Епископот на Злетово го прочитал писмото, се распрашал и дознал дека Обли Врв се наоѓа во неговата епархија. И за ова го известил митрополитот. Тогаш, заедно со монахот Јосиф и со другите свештеници, презвитери и кнезови, заминале во Лесновскиот манастир. Митрополитот таму најпрво одржал бдение, а кога се разденило,



заедно со месниот епископ, со Јосиф и со игуменот на манастирот, како и со останатите свештеници, отишол на планината Обли Врв.

Таа ноќ светителот повторно му се јавил на монахот Јосиф и му рекол: "Близу сум до тебе, на левата страна". Јосиф веднаш се разбудил од

Неговите чесни мошти ги пренеле во Лесновскиот манастир. Од нив се случувале разни чуда, многу луѓе оздравеле од разни болести.

Пред доаѓањето на турскиот цар Мурат, моштите на Свети Гаврил Лесновски, бугарскиот патријарх ги пренел во Трпезица, во црквата "Св. Апостоли", за да ги заштити од османлиската наезда

кедонија, туку и надвор од неа. Постојат податоци дека кон средината на XIX век во Лесновскиот манастир имало околу 50 товари ракописни книги, но во текот на XIX и почетокот на XX век биле разграбени и уништени. Тоа јасно зборува дека во Лесновскиот манастир постоела богата книжевна традиција.

Лесновскиот манастир е еден од најголемите културно-просветни калуѓерски центри на Балканот. Најстарите зачувани портрети на македонскиот светител Свети Гаврил Лесновски се наоѓаат во Лесновскиот храм, подигнат на местото од постарата црква во 1341 година, а живописан во 1345-1346 година. Тука се наоѓаат два портрета на овој светител и една композиција на која е прикажана неговата смрт и опелото. На едниот портрет Свети Гаврил Лесновски е насликан на јужниот сид од олтарот, во цел раст. До него, на истиот сид се наоѓа вториот портрет на светителот. Претставен е во великосхимничка одежда, која ја определува неговата припадност на највисокиот монашки испоснички ред. Во долниот дел на северниот олтарен сид е претставена композицијата на смртта на Свети Гаврил Лесновски. Положен е на розовина. Околу покојникот во полукруг се собрани девет монаси со игуменот на манастирот во средината. Првиот помлад монах држи свеќа и отворена книга, а до него уште еден постар монах - великосхимник, држи свеќа. Во задниот дел се гледа дел од Лесновската црква со купола. Во горниот дел на композицијата, од десно, еден ангел во рацете ја носи душата на покојниот монах.

Претставите на Преподобниот Св. Гаврил Лесновски се среќаваат и надвор од овој манастир, во повеќе цркви и манастири во Македонија и надвор од неа. Традицијата на славењето на Свети Гаврил Лесновски длабоко е вткаена кај македонскиот народот. Лесновскиот манастир им е посветен на архангел Михаил и на Свети Гаврил Лесновски.

Со благослов на Неговото Високо Преосвештенство Митрополит г. Горазд

СТИНОЖИТЕЛОТ МИРИСЕН ЛЕКУВАЛЕ

тите, пренеси ги во Лесновскиот манастир. Бог ми заповеда да ти го кажам ова".

Тогаш монахот отишол и го известил митрополитот за ова свое видение. Митрополитот се обратил писмено до другите епископи да ги праќаат и нив во кој крај или земја се наоѓа планината Обли Врв. Писмото стигнало и во Зле-

сонот и почнал да се моли.

"А кога се раздени Јосиф дојде на реченото место и таму ги најде моштите на светителот".

На моштите се поклониле и митрополитот, епископот и игуменот и останатите свештеници, монаси и кнезови. Од светите мошти на Свети Гаврил се ширел пријатен мирис како од "лилјан благомирисен".

(да не бидат спалени). Тие се наоѓаат таму и денес и точат исцеление.

Лесновскиот манастир претставувал опширна калуѓерска општина со голем број калуѓери, искушеници и прислужници. Околу манастирот се наоѓале околу 18 помали манастири, во кои живееле и работеле околу 100 монаси во секое време. Монасите не се занимавале само со богомолство, туку и со пишување и препишување книги. И не

само монасите, туку и останатите писмени луѓе кои ја сакале книгата, пишувале, препишувале и се занимавале со книжевна дејност. Така, од Лесновско-кратовскиот крај во текот на вековите излегле повеќе книжевници, кои ги збогатиле не само книжните фондови на манастирските библиотеки во Ма-